

K E L E T

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, péntek, március 19

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, 1880. MÁRT. 18.

Nó lám, még olyan törvényhozási kérdést is lehetett kitalálni, melyben az összes politikai pártok egyetértének, legalább a mi szelidebb vérti erdélyi politikai pártjaink. B. Kemény Gábor miniszter gratulálhat magának azon fogadtatásért, a melyben az erdélyrészi birtokrendezésről szóló törvényjavaslata azon értekezleten részesült, hol pártkülönbség nélkül minden erdélyi képviselő üdvözölte őt a jótékony reformért, melyet az erdélyi részek anyagi javára a miniszter úr végrehajtandó lesz. Mi is, a kik talán a kérdés felmerülte óta szakadatlanul foglalkoztunk e kérdéssel, s még a deák-párti kormányok idejében elkezdettük és azóta folytonosan hangoztattuk ez ügyben reformunk elkerülhetetlen voltát, nem tehetjük, hogy a végül diadalmaskodó szentígy nevében a hazarésztinkre várható jótéteményért hálás köszönetet ne mondjunk báró Kemény Gábor miniszternek. A miniszter úr ha törvényjavaslata és annak kivételére nézve szerföltt fontos rendelete majd meghozza a fölük méltán várt hatást, büszkén és nyugodt lelkiismerettel elmondhatja: exegi monumentum.

Egy emberi életre és egy miniszterségre tökéletesen elég, hogy mindkettő áldásos legyen, az, a mit báró Kemény Gábor e törvényben az erdélyi részekért tett. Meglehet a miniszter urnak nem lesz e miatt kizárólag a magyar hazában nagyra dícsőített neve, meg lehet a parlamentben nem ví e törvényjavaslattal nehéz harcok után győzelmes esatát, meg lehet királyhágtontúli testvéreink el se mennek aházba, vagy ott közömbösön végig hallgatják e törvényjavaslatot, s majd egykedvűleg rámondják: hadd jusson annak a szegény Erdélynek is egy kis Extra-Wurscht, ha azt hiszi, hogy meghízik tőle és egykedvűleg megszavazzák a törvényjavaslatot. De annál nagyobb lelki-megnyugvást szerezhet magának a miniszter úr meg lehet a későbbi utódok hálájában, melylyel az erdélyi-részek lakói egykoron adózní fognak. Az erdélyi-részek gazdaközönségére épen olyan nagy, ha nem sokkal nagyobb feladat nehezül a törvényjavaslat által nyújtott előnyök kizsákmányolásában, hogy a czél, a melynek elérését a törvényjavaslat megkívánta közelíteni, ez elcsinylődtött kis ország javára el is legyen érve. Roszúl gazdálkodni tagositatlan birtokon is épen úgy lehet, mint száz apró parcellán és az ugar-legelőn épen ugy nem ette meg a vagyontalan falusi pór birkája eddig a földesúr vagyonát, mint a hogy ártott annak a gazdának, a ki megértve a modern életmód mu-

laszthatatlan kötelmeit, ki akarta zsákmányolni abból a szűk földbirtokból, mi őseiről reászallott: a természet adta öröket. Tanulnia és iparkodnia kell mindenek felett az erdélyi gazdának, ha nem akarják ezután is évente csapatonként szaporítani azon tönkrejutottak számát, kik Erdélyben talán inkább, mint bárhol másutt, évenként növelik az izraelita keresmárosokból, pálinkafőzőkből és örmény báránnyőr-kereskedőkből az új magyar földbirtokos nemesek és honalapítók számát.

Tudni kell mindenek felett pedig az erdélyi gazdának azt a külföldi, de sokat érő tudományt: miként kelljen a kiesiből sokat és becses portékát teremteni. Tudunk mi újdonsült iparos gazdát, a ki két nemes almafájának minden egyes almáját darabonként 6 krral tudta értékesíteni. Almafa Erdélyben elég szép számmal volna, háládatlanok sem szoktak lenni ezek a fák azok iránt, a kik őket plántálták, de hogy hány gazda venné magának a fáradságot valamely czim-tárban néhány osztrák csemege kereskedő nevét keresni ki, s a messze híres erdélyi almával őket megkínálni; ezeknek számát újjainkon is könnyen megszámlálhatnók. Csak példaképpen idézzük ezt, de illik az a gazdaság minden részére: a terménynek gondos betakarításával, szigorú osztályozásával, ha mindjárt a juhnak csak különböző testrészeiről lenyírott gyapjáról van szó, a termény tisztán tartásával könnyen megsokszorozhatni amazok értékét, s ha ezek mellé egy kis ipar-gazdaságot is üznénk nem volna miért kétségbensni a jövő felett.

KÜLFÖLD.

Orlo w herceg, párisi orosz nagykövet, hír szerint, megkapta hazahívó levelét. Természetesen az is hírlik, hogy az orosz-francia barátságának vége, és hogy az oroszok Németország felé kezdenek hajlani.

E rendszabálynak két éle van. Az orosz kormány egyformán kitünteti, hogy elégedetlen a francia kormányval és saját képviselőjével. Mégis bizonyos, hogy a pétervári kormány lesz a vesztes, mert eddig egyetlen ország sajtója sem kárhoztatta a francia kormány eljárását.

*

Finnlandban a czár jubileuma napján nem használtak orosz zászlókat és orosz színeket, hanem csak Finnland színeit. A finnek így tiltakoztak az oroszítás ellen.

A Freycinet-kormány megkapta tegnapelőtt a francia képviselőházban, a szenátus ismeretes szavazata ellenében, a bizalmi votu-

mot, még pedig tekintélyes többséggel. Most tehát kormányzati intézkedésekkel fogja megrendszabályozni Freycinet „a nem engedélyezett egyházi testületeket.“ — Majd megváltik, hogyan.

A külsőbön álló angol parlamenti választások tekintetében írják Londonból a „Pol. Corr.“-nek, hogy a konzervatív párt ez új választásokból minden valószínűség szerint 20—30 szótöbbséggel fog győztesen kikerülni. A parlament feloszlásának elhatározása mindenkit meglepett. Beaconsfield jól szemelte ki az időpontot, mert a liberalisok a külpolitikai agitációkat megbárván, ha időt nyernek, még teljesen rehabilitálhatták volna magokat a nemzet előtt, így most nem lehet.

BELFÖLD.

Háromszék. 1880. március 14.
Az erkölcsiiség érdekében.

Örülök vagyunk, kik közpályán szolgálunk: kötelességünk figyelni s észrevenni mindent, mi ártalmas betelgyással fenyegetheti azt a tért, hová szolgálatunk állított minket, s hol gondunknak mindenre ki kell terjedni.

Lehet, hogy az én mostani észrevételem s felszólalásom csak egy félénk szívűből kelősejtése oly veszedelemnek mely valóságban nem létezik; lehet az is, hogy a gyakorlati élet kívánatait nem tudom kellőleg megbráolni e tárgyban, melyben most felszóllok: elég, hogy szívem, lelkem így érez, így gondolkozik, — hangot keresni gondolatoknak, nyilvánítani az érzésemet kötelességemnek ismerem. —

A közelebbi napok egyikén jelen voltam a katonaiállításon (sorozáson:). Nem voltam soha többször életemben, — nem is kívánok lenni többször, — nagyon kellemetlen befolyást tett rám az ott létel. Kevés eltéréssel — azt hiszem — egyformán foly le országsszerre a sorozás, s módozatát külső formáságának a nyilván ezen szava határozza el: „a sorozás nyilvános.“ — Éppen ez az, mi rám oly visszataszító hatással volt, s azt ítélem: ilyen hatással van azokra az útraira is, kik — mint a törvény hivatott szolgái, mint sorozó bizottság — végzik a katonai-állítást. Száz, kétszáz ifjú ember egymásután rendre negyven ötven ismerős és ismeretlen régebbi ifjabb, komolyan hallgató, derűlten mosolygó, néha kacagó vendég szemláltára teljesen meztelen léptessen elé a bizottmány közelébe, ottan menjék, nézzék, vizsgálják, forgassák, tapogassák percekig, mialatt mindenki nézi őt.... ez — legszelidebben szólva — merénylet az erkölcsi érzület ellen. — A szegény fiúk mennek természetesen: mert parancsolják, mert ott a csendőr, nincs menekvés semmiképpen, — de bizony! ha szívükbe látának, nem egynek vennék észre fájdalmas megdobbanását akkor, mikor anynyi szom előtt teljes meztelenen elő kell állania. Bölcső-korától fogva arra szoktatták, hogy meztelenségét ta-

dón aztán a házi úr végre belépett a szalomba, rohamos léptekkel sietett látogatója felé, s oly élénkséggel szólította meg, miből látszott, hogy örül jelenlétének: „Oh! bocsánat, bocsánat édesem“, szólt ilyenkor, „hogy várakoztattam önt. De kis ücsém! kérdeztem el feladványait! Ez unokaöcsése volt Guiard úr, a „Rögtön fordulat“ szerzője. Nagybátyja akkor még csak alig kezdte volt meg azon talaj művelését, mely termékenynek ígérkezett, és mely idáig már is többet nyújtott, mint mennyit remélt tőle.“

Augier e boldogságának is van neve. A jó lelkiismeret örömeinek hívják.

E részen a „Szegény arslánok“ szerzője Páris legboldogabb embere kell hogy legyen. Oly példány, mely semmiivel sem látszik birni, s mégis ezrek boldogságával felér. Azt hiszem, egyetlen ő a maga nemében.

A „Caverlet“-né megjelenése idejében történt, hogy Deslandes Raymond egészen újból szervezte a vig színház játérendjét.

Valódi mesterek műveit kezdte előadatni benne, mely körülmény a párisi legelső rangú színpadok sorába helyezte első sikerével: „Lear Fanny“-val, a „Tegnapki botrány“-nyal, melyben Pierson Blanka oly fényesen mutatta be magát; de ezzel Deslandes még nem elégedett meg, s Augier Emil hiányzott még e diadalból. Hogy teljes legyen az, előadatta Caverlet-nét,

karja el, ha meztelensége látszik, szegyelje magát: s ime itt annyi éven keresztül megőrzött jó érzését el kell vetnie, s anak ellenére cselekednie! Nincsen-e az eljárásnak gonosz befolyása sok ifjú erkölcsi érzülete alakulására — ki mondja meg?

Szívem lelkem azt mondja, hogy ez nem jó dolog, s hogy itt a tiszta erkölcsi érzület szenved. — Arról, hogy ezen sorozási eljárás egyetlen vagy többnek erkölcsi érzését összetörte volna, nekem közvetlen tapasztalásom nincsen, nem is tudakozódtam ezután, — de hogy az észmelet az én lelkem aggródó sejtésének igazat ad, abban — ugy hiszem — nem csalódom. Ugyanis az első ember-pártól kezdve a mivelletlen vad népeken keresztül a mívelt emberekig mindenütt azt tapasztaljuk, hogy a mint az értelem anynyira nyílik, hogy észreveszi magát s azt, hogy valaki nézi, látja őt, azonnal felébred az emberben a szemérmetség érzete; legalább valami derékkötőt készít magának. Az édes anya — legtudatlanabb is — szepő gyermekét már tanítja arra, hogy tudja takoragatni magát, tudjon szégyelni. Minő gonddal öltözik a nép romlatlan erkölcsi leánya, hogy meztelensége sehol ne lássék!

Mily kedves s jelentésteles szava a költőnek ez: „addig jó mond anyám, míg elpirul a lány!“ Mindezen igénytelen észrevételek kimutatják azt, hogy a szemérmetség érzése az ember erkölcsi fejlődésének a kiindulási pontja, a forrása, az alapja. A tapasztalás is azt bizonyítja, hogy a kiben van szemérmetség érzése, annak erkölcsi jóll áll; a ki nem tud szégyelni, annak erkölcsét ne vizsgálj. Mi tehát midőn sorozási eljárásunkon az ifjak szemérmetség érzését semmibe vesszük, azok erkölcsi-ségének kiindulási pontját vetettük felre, jobb érzületük forrását zavartuk fel, erkölcsi jellemük alapját törtük szét. S hogy az ilyen eljárásnak nem lesz-e ártalmas befolyása az egész életre, ez az én lelkemben kiáltó kérdéssel fog állani mindaddig, míg a sorozás most gyakorolt módja meg nem változik.

Korlátozott helyzetemben nem tudtam semminemű felvilágosítást nyerni a felől, hogy valjon más viszonyokban mi módon megyen a sorozás. A mi viszonyainkhoz képest annyit mindenestre kellene változtatni, hogy

1.) A vizsgálat csak a vizsgáló bizottság előtt történjék egy külön szobában.

2.) Az ifjú csak ott azon szobában vehetkezzék meztelenre, ha már ez semmi módon ki nem kerülhető.

3.) Lehetőleg gyorsan röviden s olyan kimélettel menjen a vizsgálat, melyből lássék, hogy nem egy állatot vizsgálnak, hanem erkölcsi érzéssel bíró embert.

Eynyírt mindenesetre meg lehetne megkellene tenni a közérkölciség érdekében haladéknélkül. Nem lehetne-e aztán még tovább vinni a sorozás reformálását, hogy kimelöbbsé tenni a szükséges vizsgálat, valami olyan módot találni fel arra, mely szerint az ifjaknak ne

A hatvanadik előadásnál látva Augier, hogy valamivel kevesebb a bevétel, mint az előbbieknél, elment Deslandes-hoz s így szólt hozzá: „Kedves barátom, szállunk. Színházad hitele az első. Hagyd abban darabomat s adass másikat! Azt kérдем valamennyi színmű-írótól: nem valóságos hősi vonás-e ez?“

A próbák alkalmával Augier Emil a lengvedékenyebb ember a világon. Legkevésbé sem akadékoskodó, e mellett vidám, jó kedvű, szívesen alkalmazkodva mások izléséhez, csak hogy művének lényege ne támadtassék meg általa. A bútorzat részletei, öltözk és mindennemű ilyenkor szokásos külsőségek nem érdeklik őt. Azok közé tartozik, kik azt tartják, hogy a színi irodalom legkevésbé sem nyer az által, hogy ilyen s olyan gazdag öltöztetű hölgy jelenjék meg benne tizenötezer frankot érő öltözeti czikkkel, sem hogy Wallace Rikárd módjára legyen bebútorozva lakása. Csak hogy legyen neki rendelkezésére egy selem ripsz-díván, melyről elmondhassa, ki rajta ül, — ha szükséges — ellenfelének: „Uram, ennek ára legalább is 80 frank volt.“ Neki ennyi elég. S igazán is van.

Hagyjuk a fényűzés eme túlzásait az opera színpadainak, a tündéres előadásoknak. A vig színházaknak nincs másra szücsük, mint jó színművek- és jó színjátszókra. Ezeket nem képesek fénylő

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.)
Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyilttéri czikkék

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

is kelljen egészen meztelenre vetkezniük — ezt döntsék el az arra hivatott nagyobb emberek; én csak kiáltó szó lehetek itt, mely azt mondja: „tisztítsátok és egyengessétek itt is az Úrnak útját.“

r. levelező.

B.-Hunyad, mare. 16.

(J ó t é k o n y s á g.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Hogy kis mezővárosunk s vidéke minden szép és üdvös célt mily buzgón szokott felkarolni, annak már többször elég világos tanútjelét adta.

Folyó hó 14-én is Kalota-Szentkirályon elhalt, özvegyét s nyolcz kiskorú árva minden vagyon nélkül hátrahagyott tanító Cs. Zs. családjá felsegelésére, jótékonyezélt hangverseny tartatott B.-Hunyadon a Casinó nagy termében; mely alkalommal a b.-hunyadi dalárda állami tanító Fekete János úr vezetése alatt néhány férfi négyest adott elő, szavaltak: Kovács Kálmán monostori ev. ref. lelkész úr a „Pusztai talákozást“ Petőfőtől, és Gaál Etelka k. a. az „Ibolya álmait“ Tompától, Gyarmathy Zsigmond úr felolvasta a „varrógép titkait“ és Herman Terka k. a. népdalokat énekelt, a hangverseny általában sikerültnek mondható, mindazonáltal kiemelendőnek tartom a Gyarmathy Zsigmond úr élénk, s jól hangsúlyozott felolvasását, és a szép hanggal rendelkező Herman Terka k. a. kitűnő népdalait, melyek folytonos jó hangulatban tartották a közönséget, s H. T. k. a. többször kihívták, s dalait közkívánatra ismételnie kellett.

A hangversenyt rögtönözött táncmulatság követte, s úgy 10 óráig élénken járt a tánc kedvelő fiatalság, a különféle tánczoklat.

Ezen hangverseny tiszta jövedelkoma maig 89 fnt 50 krt tesz, de még utólagosan is folynak az adakozások, s azt hiszem 100 fnt lesz, mely összeg elég szépnek mondható, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy épen ezen czéla, fenn nevezett tanító elhalálózása után rögtön, városunkon, s vidékén aláírás útján 160 fnton felül gyűlt be s adatott át az özvegynak.

Fölülírtak: Török Károly szolgabíró 3 fnt, Juhász Lajos 1 fnt, Kilyéni Endre 50 kr., Agh Ferencz 1 fnt, Gyarmathy Zsigmond 1 fnt, Losonezi János körorvos 2 fnt. Ignácz Károly 1 fnt, Kónya Miklós 1 fnt, Modt Alfréd 1 fnt, Királyi József 1 fnt, Péter György 1 fnt, Galvácsi László 1 fnt, Bruszti Károly 50 kr, Nyilas Miksa 1 fnt, Gíroff Gírofa 2 dr. cs. arany, N. N. 1 fnt 50 kr, Szabó Gyula 1 fnt, Baumgarten Etelka 1 fnt, Bihari István 30 kr, Bartha Dezső 10 kr, Borbáth Sándor 50 kr, két tanító és két tanítónő Gyaluból 4 fnt, Fejes Andrá 1 fnt, Márton János 1 fnt és Pogány Károly úr 1 fnt. — Fogadják a nemes szívű résztvevők és felülírtak, az özvegy és árva nevében, hálás köszönetünket.

Végre felemlítésre méltónak tartom, hogy

gyöngyszemek s ragyogó cseh gyémánt helyettesitni.

Daczára a művészete iránt táplált tisztelőtének, vagy épen ez okból Augier Emil jobban ismeri, mint bárki más saját fogyatkozásait — a kételkedést, mielőtt a munkás azon magasztos önértetéhez jut el művével szemben, hogy így szólhasson: „Méltó, hogy tökéletesnek mondassék!“ De addig ilyen felvonás lett elenyészve, hány kézirát szétéptve e becsületes, e jóra törekvő kezek által, melyek nagyobb ellenségei a középszerűnek, mint a semminek.

Augier folytonos magába vonúltságában nem sokat közlekedik a külvilággal. Az ember szemére vethetné, hogy társaságban nem eléggé fecsegő, ha nem gondolna a holnapra, ha nem tudná, hogy azért takarékoskodik lelki kincsével, hogy annál többet nyújtson aztán egyszerre. Fukar a szavakban, mert nagyon pazar az eszmékben. Vannak oly mélyen rejtett bányái, melyekből csak nagy ritkán merít. Ha megteszi néha, csak azért van, mert kényszerítette reá. Ilyenkor aztán felemeli szép zengzengyes hangját, mely az elbeszélő dalra, még inkább az operai részletekre van teremtve, felélénkíli, kedve túlsapong, s oly magas röpít vesz, mely gyűjt és felemel. De ez csak kihágásnak tekinthető részéről s ritkán történik, s kedélye csakhamar viszáter szokott alanti medrébe.

épen azon napon, kérdéselt cselőra, ev. ref. lel-kész tiszteletes Ignác Károly úr kis fia, István rendezése, s kezdeményezése folytán d. e. 10 órákor az ev. ref. papilak gyűlés termében, a gyermekek előadták az „Aranyos kalitka“ című 1 felvonásos vígjátékot; szereplők voltak: Ignác István, Csillag Ilona, ifj. Agh Ferencz, Magoss Jolán és Lakatos András.

Gyönyörűség volt szemlélni a kis gyermekek lelkesültségét, s különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy 1-ső próbájok volt ezen előadás; elég sikerültnek mondhatók, de az országyrészt mindenesetre az Ignác Istváné, öröm s gyönyörűség volt látni, midőn az előadás után, a kedves kis gyermekek a begyűlt filléreket összeszámitották, örömben tapsoltak, ugrándoztak, hogy ők is az apa nélkül maradt 8 kis árvának 6 frtot, kőre bementi díjból gyűjtötték össze. István éltesse a jóteknő cselőrt ily korán lelke. sülni tudó, kis gyermekeket, hogy más alkalommal is, bár pillanatra az árvák könnyeit letörölhessék.

r. l.

A képviselőház ülése március 17-én.

Napirenden van a szörénymegyei ideiglenes közigazgatási rendszernek három évre való fentartásáról szóló t. cz. hatályának további évre való kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat.

Tiszta Kálmán miniszterelnök felhossa azt, hogy Szörénymegye még nem alkalmas arra, hogy önálló törvényhatóság legyen. Végleges törvényjavaslatot októberben fog benyújtani.

Pap György útasítani kívánja a kormányt, hogy a meggyezendésről szóló törvényt haladéktalanul alkalmazzon Szörénymegyére.

Folytatott ezután a belügyminisztérium költségvetésének részletes tárgyalása.

A megyék közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásainál Gyurgyik Gyula útasítani kívánja a ministert, hogy a kiadások részletezését utólag nyújtsa be. A többség elveti az indítványt.

A főispánok és a budapesti főpolgármester költségeinél Orbán Balázs 45,000 frtot kíván törölni. A többség elfogadja az előirányzatot.

A lencék és törvénytelen ágyból született gyermekek tápdíjaira előirányzott összegnél, Orbán Balázs Budapesten és több vidéki városban lencéházak föllállítását indítványozza. A ház elveti az indítványt s az előirányzott összeget megszavazza.

A hivatalos lap költségeire előirányzott összegnél Kis Albert fölemlíti, hogy a bilarmegyei alispán körrendeletben utasította a községeket, hogy egy bizonyos lapra előfizessenek, és hivatalos jelentéseiket abban közzé tegyék. Az ily visszaélések megakadályozására hívja föl a miniszterelnök figyelmét. A többség a miniszterelnök felszólalása után elfogadja az előirányzott összeget.

A fővárosi rendőrség általánosan előirányzatánál hosszabb vita fejlődött. Miután Hoffmann Pál röviden szolt, Orbán Balázs erős szavakban kell ki a rendőrség ellen, kijelentvén, hogy a belügyminisztériumban alkalmazott rendőrségi főnök jobb lett volna, ugy látszik, annak, a minnek nevélték, jezsuitának, Thaisz főkapitány pedig legfőkébb egy jó „Fogd meg“, ki brutálitása miatt nem való az ország fővárosába és ki Londonban valószínűleg csak a rendőrség ügykörébe tartozó bizonyos fizetési részt tanulmányozta.

Először a főhívja szólót, hogy ne támadjon meg olyanokat, kik magokat itt védeni nem képesek. Tiszta Kálmán miniszterelnök védi a rendőrséget s Orbán eljárását a parlamenti illem megsértésének tartja, mire a ház az előirányzott összeget megszavazza.

A nemzeti színházalapok jóvedelménél Irányi Dániel bírálat alá veszi a nemzeti színház, de különösen a népszínház, repertóriumát s ez utóbbit keményen megrojjá azért, hogy a magyarosítás örve alatt erkölcsrontó darabokkal traktálja a közönséget, s tiltakozik azon vád ellen, mintha a közönség romlott ízlése volna e szomorú tény okozója s főhívja ezekre a miniszterelnök figyelmét. Tiszta Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy a maga részéről is sajnálja ezt az irányt, de azt hiszi, hogy egyebet, mint ezt nyilvánítani, nem lehet és az ily darabok előadását be nem tiltatja. Erre a többség megszavazza az előirányzott összeget.

A többi tételre vita nélkül megszavaztatván, következtek az interpellációk.

Az ülése d. n. 2 órákor véget ért.

LAPSZEMLE.

A „Hon“ írja: A szegedi katastropha óta: egy rövid év, a kir. biztosság megalkotása óta: 9 hónap telt el, és most már Szegeden nem csak az ideiglenes biztosítás és elhelyezés történt meg, de egyszerűs mind előttünk áll, meg van állapítva mindaz, ami a városnak valóban európai városra emelésére és árvizek elleni védképi biztosítására szükséges.

Azt hisszük, minden tulzás és presszió nélkül lehet elvárni Szegedtől, hogy örömmel fogadja és készségesen használja fel ezt a sok kedvezményt, hogy tekintetbe veszi azon nehézségeket, melyekkel azok létesítésében, a királyi biztosságnak és a kormánynak küzdenie kelle,

és méltányolni fogja nemcsak az adományokat, az állami építkezéseket és országos ajándékokat, de egyszerűs mind az aránylag olesó kölcsönt is, melyhez a város és az egyesek, a kormány közvetítésével jutnak. Ezt azért említjük föl, mert egy-két hang emelkedett, mely a szegedi népet, nem valószínű illusiókban ringatva, a hűstivő eb sorsára akarja juttatni; mert arról beszélni, hogy lehetne az államnak és így a polgároknak is, még nagyobb hitele. Annyi bizonyos, hogy ha Szeged most is illusiók után indul, kivesszi a kormány kezéből a módot, hogy rajta segíthesen; és egy nagy hiba lesz. De nem hisszük, hogy Szeged józan népe ilyen illusiók tápláljon; hisszük, hogy megragadja a következő alkalmat és a kedvező időt; elfogadja a kormány ajánlatát, hozzálat a munkához derekasan, és akkor a királyi szók hamar teljesül: Szeged szebb lesz, mint valaha volt!

Az „Ellenőr“ írja: Az egyesült ellenzék csalódásokban és kiábrándulásokban, az idő minden rövidsége dacára, meglepően gazdag történetében egészen: kimaradhatatlan, matematikai törvényszerűséggel bekövetkező biztonság-gal hitték megbukthatatni, szétmorzsolhatni. Tiszta Kálmán és a szabadelvű pártot.

A közigazgatási reform szükségét érezte a hazában minden komoly ember; de tudta egyszerűs mind azt is, hogy e tekintetben annyira szétágazók a nézetek, hogy ezt a gordiusi csomót egyszerre kettévágni nem lehet. A ki érzi a mai állapot félszégéseit, de ennél tovább nem ment, és olyan eszközöket ajánlani nem tud, melyek a nemzeti közvélemény nagy többségének megfelelnek — az tartbat hosszú és talán hangzatos dictiókat, de a gyakorlati államférfi magaslatától nagyon távol áll.

Az egyesült ellenzék csak eddig jutott, és ezért nem lehet csodálni, ha minden hangzatos és ünámitó phrasiál dacára, melyekkel a közigazgatási kérdést előtérbe tolt, nem ért el egyebet, mint saját pártjának meghasonlását, saját actiójának megbénulását. A látszat kedvéért tűzbe kildtök ugyan egy-két pártbírvókat, de a vezérek — gyászolnak Carthago romjain.

Tiszta Kálmán kormányelnök egy igen rövid és egészen szakszerű beszédben visszautasította azon vádakat, melyeket a tegnapi szörök ellene felhoztak, elmondta, mit akar ő részéről még ezen országgyűlés alatt a közigazgatási reform terén megvalósítani. Ezek: a közigazgatási tisztviselők qualificatioja, az állami rendőrség országossá tétele, s a pénzkezelés szabályozása s részben elvétele a közigazgatási tisztviselőktől.

S ha valaki megkérdőzná ma az egyesült ellenzékét — in camera caritatis — ugyan mit ért el nagy zajjal inscenizozott közigazgatási reformjával, olyat mit különben is ne tett volna a szabadelvű párt, melyet feje areanummal oly bizonyosan remélt az élők sorából kipusztítani? — vajh ki tudja minő fájdalmas vallomásokot csalna ajkára. Engedjük el neki e keserű po-harat . . .

Az „Egyetértés“ írja: Szerencsétlen fejezet az a költségvetési vitának folyó évi történetében, mely s közigazgatási reformjáról szól. Mi szükséges volt arra, hogy Grünwald képviselő az állami közigazgatásnak fakardból és papiros vértből álló fegyverzetével kezdje meg az általános vitát?

Mert hát a ki a három heti közigazgatási vita után azt hiszi, hogy Tiszta Kálmán csakugyan barátja a nemzet önkormányzati jogainak s hogy ő csakugyan megmenti a történelmi vármegye-rendszert: az az ember tisztában lehet Tiszta Kálmánnal, de önmagáról csakugyan nem tudja, hogy fine vagy leány.

A mostani közigazgatásban minden rossz meg van, a mit csak az állami és megyei közigazgatás felmutathat, és belőle minden jó hiányzik, a mely akár az állami, akár a megyei közigazgatásban, de az igaziban feltalálható. Tiszta Kálmán fedezett fel egy bilincset, melylyel a vármegyét és az államot összekötözi. Ez a közigazgatási biztosság. Bilincsek jó ugyan, de egyébként nem való. Súlyosnak: súlyos; akadálnak: akadály — de sem a megyei, sem az állami közigazgatást jobba nem teszi.

Valódi helyhatósági önkormányzat mellett, de a magyar értelemben véve, közigazgatási bíróságra, Szájbely javaslatára nem volna szükség. De hol van most ez az önkormányzat? A katonai, adóügyi, illetéki, tanügyi, posta-táviradi és közlekedésügyi, bírósági s előzetes igazságügyi közigazgatás ma tisztán állami s kizárólag kinevezési rendszeren alapuló. Az egyesült ellenzékiek botor taktikája megölte a közigazgatási reformját s feltámasztá újra Tiszta Kálmán korthatalmát. A polgárok jogai és érdekei most már megint csak az ö kelyemétől függnek.

TANÜGY.

2. Nagyon yedi ev. ref. Bethlen-főtanoda.

(Vége.)

A főtanodának van saját orvosa és saját kórháza, melyben a szegények ingyen ápolásban és élemezésben részesülnek, s a vagyonosabbak is csak az élemezés és gyógyszerek árát fizetik. Az 1878—9. iskolai évben ezen különböző czi-

mek alatt a főtanoda 13.518 frt 65 krt fordított a tanulók anyagi segélyezésére. Ha ehhez vesszük még azon összegeket, melyeket az egyes magántanítók tanítványaitól, az önnepre ki-bocsátott legatusok az illető községektől kaptak, és azt, a mit a főtanoda a fizetendő illetékekből egyeseknek elengedett: úgy 200,000 frton felül megy azon összeg, melyben a tanulók, mint a nagy-enyedi ref. főtanoda növendékei, részesültek.

Ezen sokféle kedvezmény nagyon sok szegény tanulóit vonz ide oly vidékekről is, a hol hasonrangú tanintézetek vannak. De feltűnő és nemzeti culturális szempontból felettébb sajnos jelenség az, hogy a tanoda székelyének környékén lévő községek magyar lakossága nem igyekszik eléggé felhasználni a kedvező helyzetet gyermekei tanításására. A főtanoda tanuló ifjúsága N.-Enyed városi és tulnyomólag Erdély távolabbi vidékeiről összesereglett növendékekből áll: a N.-Enyedhez közel fekvő magyar helységekből alig van tanítvány.

A tanuló ifjúság tulnyomólag magyar nemzetiségű (95 százalék), kevés román (4 százalék) vegyítő; vallásra nézve a legnagyobb része reformatus (84 százalék) a többi vallásfelekezetre kevés esik (róm. kath. 8 százalék, görög kath. 3 százalék, görög keleti 2 százalék, izraelita 2 százalék).

Az 1878—9. iskolai év elején 669 tanuló iratott be, időközben 67 kilépett, 2 meghalt, év végén maradt 600.

A főtanoda népessége 1850-en innen évről-évre szaporodott, míg 1867—8. évben 1124 tanulóval elérte a maximumot. Az 1870-es évek elején sokféle pálya tárulván fel a magyar ifjúság előtt és sokféle tanintézet létesülvén, ezeknek, és a nyilvánosan úgy, mint magánkörökben hangoztatott real irány hatása alatt ezen főtanodának is rohamosan csökkent a népessége. Az utóbbi években, híhetőség, mivel a közönség az új tanintézetekhez kötött vérmes reményeit kielégítve nem találta meg a cultura általános emelkedése folytán, a tanuló ifjúság megint nagyobb számban lép a gymnasiumba.

A tanuló ifjúság kebelében következő művelődési és segélyző egyesületek vannak:

1. Ifjúsági önképzőkör és olvasó-egylet. Az önképzőkör két osztályra oszlik, u. m. általános (kiválóan szépirodalmi és szavalati osztály), és theologiai szakosztályra. Mindkettő élénk munkásságot fejt ki.

2. Theologiai önszegélyző egylet. Ezelőtt csak néhány évvel alakult. Célja tagjainak kisebb kamat nélküli kölcsönt nyújtani, és a jövedelem felő részéig szegényebb tagjait segélyben részesíteni. Az egylet jóvedelmének alapját az úgynevezett „ifjúsági gyűjtömlős kert“ jóvedelmé képezi, mely kert a főtanoda tulajdona, de melynek hasznélvezete a tanuló ifjúságot illeti.

A főtanodának egykori nagyszerű gyűjteményei az 1849. év elején a várost és tanodát ért vész alkalmával elpusztultak. A kincset, a mit az egyszerűség és lelkesedés, költséget és fáradságot nem kimélve, évszázadokon keresztül összegyűjtött, a felbőszítés szenvedélye néhány óra alatt megsemmisítette; ezt pár évtized természetesen helyre nem pótolhatta, sőt részben nem is lesz helyre pótolható. Mindazonáltal a főtanoda némely gyűjteményei, mint a könyvtár, éremtár és ásványgyűjtemény, mennyiségére nézve is tekintélyesek, minőségre nézve pedig épen értékesek, és az igényeknek megfelelőek; ellenben némely gyűjtemény, mint a régiségtár, és állat-, növénytani gyűjtemény, ugyszólvá csak a kezdeményezés stadiumában van; a természettaniszi szertár és tornaiskola felszerelése hiányos.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

S A N D.

Rogeadt Ágost

21-dik fölolvása.

(Vége.)

Barátai már ez első művében fölsimerték hivatását s további működésre ösztönözték. Azonban férje családjá felázadt azon lealjasító gondolat ellen, hogy a báró Dudevant nevet az a szegény érje, mikép egy nyomtatott könyv cím-lapján szerepeljen s anyósa megtiltá neki, hogy saját neve alatt írjon. Aurelia készséggel engedte a tilalomnak s végkép lemondott férje nevérol, „Indiana“ már Sand név alatt jött ki, a mely n vet nem mint sokan gondolják Sandeau miatt vette fel, hanem Delatouche által ön így nevezve a német iró, Sand után, a ki épen abban az időben nagyon híressé vált volt Kotzebueval való párbaja miatt, hogy annál nagyobb feltűnést keltsen vele.

Egyszer kétségbeesésében vissza akart térni a zárdába, még pedig örökre. „Miért tennéd? — mondá neki a főnök — ha szenvedni akarsz, találzs a világban elég okot reá.“ Visszavért hát a világba s ottan élt egyedül, férfiak társaságában, férfiruhában, melyet némelyek szerint szabadabb mozoghatás végett, szerinte takarékos-ságból viselt. A legkülönbözőbb hírek keringtek fölére, egész legenda hősnővé ön, kivált a nagy feltűnést keltett Indiana megjelenése után. Majd-

nem öles alaknak mondák, hatalmas organum-mal, a ki hajába burkolózik s bajuszt, sarkantunt visel.

E kép annyira kíváncsivá tette Laméniet, hogy ellátározta felkeresni őt. De hogyan? nem oly könnyű dolog látogatási engedélyt nyerni annak, kirlől tudva van, hogy életírással foglalkozik. Ekkor a véletlen kezébe játszik egy levelet melyet Sand kéményseprőjének írt, hogy jöjjön, takarítsa ki kályháját. E levelet felhasználva, alalokosodást, hanem felfedve magát Sand eselédje előtt, bebocsátást kér s nyer. Egészen ellenkezőjét találja annak, a mit a világ beszélt. „Kisded, kissé kövér nő, szép fekete szemekkel s hajjal, mely utóbbit Raphaeltől lesimítva viselt, szép finom kezekkel, melyek egyikén női húság jeleként értékes karpereczet visel, míg a másik szivarkát rejteget. Hangja lágy, megnyerő, koponyájának alakta lágészre, arezkifejezése lelki fájdalomra mutat. Az egész kellemes, megnyerő hatást teszen a szemlélőre.“ Így nyilatkozik róla Lamenais.

Regényeit három osztályba sorozza előad. 1-sők a pusztán szerelmi regények, a szenvedély sugallatai, a minők Indiana, Valentine, Jacques, Lelila, Leone Leoni, sat., mindannyi egy fájdalomkiáltás a franczia, felbounhatlan házasság ellen, hol rendesen a férj, nő és udvarló szerepel, esakhogy a szép szerep olykor a főnémet jut, mint Jacques-ban, hol a nő egy kis líba s nem fogja fel férjének nemcs szívet, a ki, hogy neje boldog lehessen udvarlójával, öngyilkossá lesz.

A 2-ik rész a tisztán irodalmi beccsel bíró művek sorozata, melyek, bár olykor változó elveket vallanak irodalmi szempontból remekek, mint „a hóember“, „Delaroeche“, „leveciek Marcie-hoz“, vallások, — Spiridion atheista irányu regények.

A 3-ik socialistikus irány, melyben már határozott úton halad, a szenvedő nép boldogításának eszméjétől áthatva. Ehez sorozhatók idylljei is, melyben a falusi pór sorsát és szenvedéseit festi, gyönyörű természeti leírások mellett.

Hősei rendesen ingatag jellemű, középszerű emberek, mint többnyire minden írónál. Vajjon fájdalom tapaszatlatok juttatták őket e fölfedezésre, vagy pedig az áll a mit Proudhon mond, hogy a nők hőseiket irigységből s azon meggyőződésből festik kicsinyeknek, mert a maguk fensőbbiségét szeretik hirdetni? Elég az, hogy Sand hősei, különösen az udvarlók többnyire könnyelmű semmiliáziaik.

Regényein kívül írt néhány színművet, de nem aratott sikert, nem bírt és nem is akart külső hatást elérni, eselekrény helyett elvek fejtegetését vitte a színpadra, s unalmas lön. Írt még autobiographiát is „Elle et lui“, és „Életem története“ czimen. „Elle et lui“ Mussetvel való viszonyának kissé botrányos, bár költői szépségekben tölradó leírása, melyben a férfi Lorient egy szenvedélyes, Byronszerű, túlsapongó egyén, a nő, Thérèse szende nő, a ki házias boldogság után sováro, kesereg nyilvános élete fölött s a középszerűségben óhajtaná feltalálni boldogságát.

Sokan szemére vetik Sandnak s némileg kissebbíteni akarják czálalt az írónő nagyságát, hogy férfiak behatása alatt írt s az nyomot hagyott művein, melyek rendre magukon viselik Sandeau, Musset, Lamenais, Leroux, Delatouche és végre Chopin bélyegét, a mint sorban következtek egymásután ismerettségben. Meglehet, de hogy erejét nem e férfiktól nyerte, bizonyítja az, hogy mindnyájuknál nagyobb volt s irány dolgában a fennevezett írónak egyike sem bírt vele versenyezni.

Egyik főerde, hogy fáradhatlanul keresi az emberi szenvedések kútforrását s az igazság fegyverével kél a szenvedők védelmére. Céljától mi sem rettentí vissza, a közönség ízlése nem mervadó reá nézve, köteletségének tartja úgy írni, a mint érez s a közönségnek, olykor kedve ellenére szemébe mondani a valót.

Sokan ártalmasnak mondják Sand befolyását. Igaz, vannak művei, melyek tudatlan, ifjú kedélyekben zavart idézhetnek elő s Sand épen nem fiatal lányoknak való olvasmány. Hogy őt megérthessük, lágészének termékeit élvezhesük, sem tudatlannak, sem közönyösnek, sem nagyon fiatalnak, sem nagyon öregnek nem szabad lenniük; csak is így bámulhatjuk teljesen szellemének fensőbbiségét, nyelvének, kifejezéseinek nagyszerűségét s azon mély meggyőződést, mely műveiben nyilvánul. Csak így tisztelhetjük benne ama lelkesültséget, mellyel vallott elveit halálig védeni szall, tildözve a babonát, ostorozva az előítéleteket s költői fellángolással harcuzolva a nő jogai, szellemi egyenlősége mellett. Csak így becsülhetjük benne a magasztos lázadót, ki a végtelenség szomjától, a tükély eszméjétől áthatva, fáradhatlanul harczolt a szépnak, a nemesnek sikeréért, s csak úgy foghatjuk fel valóban a nőt, a ki különözégei mellett csendes családi életre vágyott, szerető anyja s gyöngéd nagyanyja volt.

Nulla.

*

Beküldettek szerkesztőségünkbe: „A magyar általános iparegylet alapszabályai.“ Nem

mulaszthatjuk el ez alkalommal tiszta szívvel üdvözölni a „Magyar általános iparegylet“-et, mint olyat, melynek hivatása cenztrális erejénél fogva az egész ország iparára, iparának versenyképességére, nemesítésére hatni és ez által a magyar „lenni és nem lenni“ kérdését megoldani. Feladata nagy és nemes, és e feladat keresztülvitelében ne lankassza tagjait az, hogy az éveknek hosszú sora tünhetik el, s lehet, hogy az egylet munkasait újakkal cseréli fel az idő, míg az egész nemzet megérzi áldásos munkájok hatását, mert fáradságok jutalma egy ország örök halála leend.

„A hazai ipar fejlesztése. A teendők programmszerű összefoglalása a sz.-fehérvári kiállítás alkalmával tartott értekezletből kiküldött 24-es bizottság albizottsága által.“ „Teendők a hazai ipar védelme és emelése érdekében.“ Irta Dienes Péter. Ára 60 kr. Csak örömmel constatálhatjuk, hogy a hazai ipar érdekében országsszerte megindult mozgalom már jelentékeny tért vívott ki magának az irodalomban is és napról-napra szaporodik azok száma, kik komoly munkásságukkal igyekeznek ipar-életünkön lendíteni, így ez utóbbi könyv szerzője is 94 lapon érdekes adatokkal megvilágítva tárgyalja a magyar ipar-cikkiek pártolásának fontos okait, versenyképességének jelentős akadályait és emelésének módzatát és eszközeit.

Beküldettek továbbá a „Századok“, a „Figyelő“ marcz. havi füzetei mindkettő, mint mindig, érdekes tartalommal. „A magyarnyelv szótára.“ Készítették Czuczor Gergely és Fogarasi János. Ismertetéi Szarvas Gábor. „A székely művelődési és közzgazdasági egyesület negyedik könyve.“ Aérovéloce lenkbare Flugmaschine cofunden und beschreiben von Wilhelm Kress. Szerző munkájának első részében részletesen foglalkozik a madárröptéssel és innét áttér saját repülő gépének tárgyalására, theoriáját számokkal bizonyítja és két ábrával magyarázza szerkezetét azon gépek, melylyel ő már szaloban repült. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

*

A népszínház tagjairól a lapok általán az köztölték, hogy majusban Bécsbe utaznak hosszabb vendégszerelésre. Értesüléslünk szerint a népszínház igazgatója foglalkozott is e tervvel, sőt Evva Laos e tárgyban utazott Bécsbe, de újabban akadályok merültek föl, melyek a művészi expedíció létrejöttét nagyon kérdésessé teszik.

ÁDÁM és ÉVA.

(Színházi komédia.)

Motto: Együnk meg — egymást!

Tekintetes Szerkesztő úr!

Uraságod bizonyosan értesült már arról — hogy ne, hisz hozzám is eljutott a híre — hogy Kolozsvár városából, e jó régi magyar városból, derék magyar színészek, jelen évek május havában Vindobona városában magyar theatra lis előadásokat akarnak tartani, kizárólagosan a magyar népeletből kölcsönzött tárgy theatrum-darabokból. Én nagyon megörültem rajta, hogy elvtársaim a türelemben ily szép eszmét fundáltak ki. Jól esett az is, hogy ez eszme egy magyar hitsorosom agyában született; sokat is dicserült e jórával zsidót Ábrahám, Jakob és Izsák társaságában, midőn itt a „tiz parancsolat“-ról elnevezett clubb helyiségében estende összegyűlletekén.

Böles törvénytudosunk — a clubb elnöke — Mözes is készséggel nyilvánítá elismerését, sőt ugy tudom egy alkalmas helyet már ki istapogatott Ábrahám kebelén ama derék gyerek számára majdantai pihenő helyül. — Megtudta ugyanis, hogy e vállalatban nincs semmi reba-cholási gesereselő szándék, miután többféle jutányos o concurrens, többek között a győri szintügyi biztosság 3000 forintos költségvetésével mellőztetett, hogy egy majdnem 20.000 forintos költséget meghaladó színtestület vonuljon be Vindobonát a magyar színművészetnek meghódítani.

Az eszme tehát Kolozsváron született. Most azt hallom, hogy Pestről is készílnnek ugyanarra az időre felvonulni szintén derék és általamkedvelt magyar színészek.

Sokat vitatkoztunk klubunkban a kérdés felett. Néhány tarokkozó patriárcha nagyban dicserőre a pestieket, mert alsóbb rendű dalnokaik mind olesó zsidó gyerekekből állanak; én és velem néhányan a higgadtan gondolkodók közül azonban e körülménynek semmi fontosságot nem tulajdonítánk. Egészen más az, mi bennünket némi aggodalommal tölt el. Végére jártam annak, hogy a kolozsvári vállalkozók között a piros pugyeláris egy bizonyos Ádámmal van, a pestiek pedig Évával akarják a dolgot nyélbe ütni. Ez bennünket búsít, mert Éva már sok szerencsétlenséget hozott, ugy a választást, mint a válogatlan népére a földnek. Mózes, clubb elnökünk utána is lapozott a genezis legutóbbi kiadásában s felolvasta a következő passust: Éva megpillantá az almát és megkivánta. Semmi sem új a nap alatt, mondja Ben Achiba a böles rabbi. Ime, négy ezer és egy pár száz esztendő múlva a pesti Éva újra megpillantja az almát azzal a különbséggel,

hogy nem a fán, hanem a kolozsvári Ádám kezében.

Ez legkevésbé sem nehéz dolog; s a régi Éva mégis csak szemesebb volt, mint az új.

Hanem azért, mint tapasztalt és türelmes ember, mondok valamit. A régi Ádám és Éva békességesen megették az almát és a vége mégis az lett, hogy kikötődtek a paradicsomból; most alig ha fog a dolog oly békességesen végződni, mert Ádám keményen tartja az almát. Ebből ezívdás lesz s az alma valószínűleg áldozatul esik, még pedig ismét Éva dióségére, mert semmi sem új a nap alatt.

Részemről sajnálom, hogy mástól kölcsönzött eszméből szeretnek ma napság egyesek tőkét csinálni. Egy azonban vigasztal. Mózes éltben élnek ír szívésségéből végig lapoztam a genesis könyvét. Sok szép kép van benne, többek között Ádám és Éva számlizetése a paradicsomból. Mestermű. Mindketten szaladnak, de Éva legelől. Sokaig elmélkedtem e képen, szemleletéből meit'vé, pedig semmi sem új a nap alatt!

Isten áldja meg Önt szerkesztő ur az én erényemmel.

Jó b, a türelmes.

Kivonat a „Budapesti Közlöny”-ből.

Árverések. Calugaru Avramu 992 ft 20 krra b. ingtl. apr. 2-án a tartarai községben, Möriz Mihályné 436 ft-ra b. ingtl. apr. 29-én Ötötényben, Pirva Juon 525 ft-ra b. ingtl. apr. 26-án Vaka községében árvereztetni fognak.

APRÓ PUSKATÜZ.

En. Vajjon miért hánytorgatják föl annyiszor a Lövöldét, Fröbel-intézetet, Torna-vivodát a képviselő-bizottság tagjainak?

Ö. Igazán, el nem képzelhetem, mert csakugyan, én eddigelő nem láttam semmi szegényhi valót abban, hogy van Muzeumunk, a mely évenként 16—17 ezer forintnyi kiadással, ezt az épen nem jelentéketlen összeget hozza a városi polgárság között forgalomba; sem abban, hogy van Egyetemünk, mely évi 200,000 frtot költ, a hallgatók kiadásait nem is számítva, a városban el; s valamint nem búlsok azon, hogy három gymnasiumunk, két tanító-képezdénk, polgári iskolánk, kereskedelmi tanodánk sat. sat. ismét néhány százezer forintot hoz be s fogyaszt itt helyben kereskedelmünk, iparunk javára, azoképen azon is csak örülni tudok, hogy az egykori „Kincses” Kolozsvár most olyan intézetekkel is díszeskedhetik, minők azok az annyiszor fölpanaszolt humán-intézetek.

En. De mégis, ha 100 ezer forintba kerültek?...

Ö. No, tudja barátom, az emberek szeretnek kerek számokban beszélni s így, ha jól megcsámintánok azokat az összegeket, akadna biz'az egy kis hja is, meg nyomtatékként kitűnnék a külső-magyar-utczai kaszáma is. A gazdasszonyok pedig örülnek, ha nyomtatékban velős-konczot kapnak...

En. De, talán, a Fröbel-intézet el is maradhatott volna.

Ö. En nem szölok semmit amaz iskola szükségességéről, csak arra emlékeztetem barátom urat, hogy csak maga egy olyan emeletes épület a belső-magyar-utczában, testvérek között megér 25 ezer frtot, kivált ha még évi 3500 államsegélyt is megszerzett a városnak felső leányiskolájára. Nyomatéknak ez az évi 3500 fit is csak megjárja, a mi már 10 százalékra is 35,000 frtot képvisel.

En. Vajjon nem volna jó, ha az állami hivatalnokok, tanárok, gazdag penziót élvező beamterek, városi tisztviselők is fizetnék a városi rovatalt?

Ö. Semmi szavam ellene, ha a bizottság kérelmet intéz a törvényhozáshoz, hogy a most e tekintetben fűnálló mentesítő törvényt megváltoztassa s akkor aztán, törvény-sértés nélkül járulhatnak ök is a város költségzeihez fizetésük s nyugdíjak után is épen úgy, mint p. o. Szabó Károly, dr. Csiki Viktor, dr. Groisz Gusztáv, dr. Haller Károly s a bizottság más tanár és hivatalnok tagjai, háztulajdonosok levén, járulnak most is a magok 30 százalékjokkal. De én azt hiszem, hogy azért a 10—20 frtért, a melyet ez esetben a város cassájába fizetnének, hajósan változnék meg annyira a gondolkozásuk, hogy sokan fognának közülük a „dílizsánsz-parthoz” csatlakozni...

En. Ad vocem párt. Vajon mért nevezi a M. P. „Victoriás” pártnak a most alakult független-pártot?

Ö. Sokat tudok, de ezt még én sem tudom. Mert, ha nézem a független-párt nyilatkozatainak eddigi 38 aláírójának névsorát, egyetlen egyet sem találom közöttük olyat, a ki hivatalnok, intézője, vagy szolgája is lett volna a csödbbe esett „Victoria” biztosító-társaságnak. Ellenben azok közt, a kik annyira „főlbáborodtak” (természetesen egészen önzetlenül) a független-párt alakulásán, nem egy találatik az egykori „Victoria” királyai, bástyái, futói-ugrói és epionjai közül. Így például —

En. Kérem, kérem — exempla sunt odiosa.

O. Egyelőre hát hagyjuk el a neveket.

NAPI HIREK.

Helyi hírek.

— **A városi szervezeti szabályrendelet**, — mint a miniszterium köréből táviratilag értesültünk, — változatlanul helybenhagyott úgy, a hogy a városi bizottság kitgyűlése elfogadta és megerősítésre fűlterjesztette volt; egyedül az orvosi személyzet létszámát illetőleg tétetett változtatást, de hogy mely irányban: arról nem nyújt felvilágosítást távirati értesítésünk. Egyébiránt a szabályrendelet s az azt kísérő bűtgyminiszteri leirat még tegnappelőtt expediatott s így az éjjeli postával valószínűleg ma meg is érkezik.

— **A város részéről** hétfőn (márczius 22.) kezdődik az idei tőjonezállítás a tanácsházánál d. e. 8. óraker. A megyénél ma végződik az tőjoneczozás.

— **A kolozsvári** nemzeti színháznak halottja van: Peleki Karolina táncosnő, rövid kinos szenvedés után, tegnap délben hirtelen meghalt. Az ellunyat holnap kísérik ki öröknyalomra. Béke poraira!

— **A kolozsvári** gazda-közönség körében méltó vissztesztést keltett az illető hatóság-nak egy rendelete, mely a mezőgazdasággal foglalkozókat felhívja, hogy tejelő teheneiket s illetőleg azok utáni jövedelmeiket a kereseti adó ezeljából vallják be. Ez az intézkedés ép oly méltánytalan teherrel fenyegeti mezei gazdáinkat, mint amennyire káros amugy is sınılődő földművelés-tűnkre, miután Kolozsvárt a mezei gazdák tejelésre is használják ugyan teheneiket, de első sorben a gazdaságnál igazonó marhaként, mint ökröket, alkalmazzzák; mint ilyenek tehát annál kevésbbé képezhetnek külön adó alapjául szolgáló jövedelmi forrást, mivel csupán a gazdaság folytatására szolgáló eszköznek tekinthetők épen ugy, mint példánakokért az igazságerkek sibi. Kívánatos lenne tehát csak a tisztán tejárulási üzlet ezeljából tartott teheneiket venni összeírásba s ez irányban az adó-összeíró közlegeket határozottan utasítani; mert a gazdaember bizony nem igen tudja magát tájékozni, de másfelelő arra sem lehet őt kárhoztatni, hogy majd mikor észre veszi méltánytalan megterheltesét: akkor sok utánajárással és még több költséccsel legyen kénytelen a conscriptió helytelenségét kimutatni.

— **Az erdélyi részekben** fennálló kinstári uradalmi ügyességek feloszlatiaván, helyőbbe a pénztgyminiszterium ezen összes teendők ellátására két m. kir. kinstári uradalmi ügyességet szervezett. — Az eddigi uradalmi ügyességek f. é. ápril 24-én fejezik be működésüket; az tőjőn szervezett két uradalmi ügyesség pedig Kolozsváron és Nagy-Szebenben f. é. ápril 25-én kezdik meg tük működésüket. A kolozsvári uradalmi ügyesség területe hatásköréhez a kolozsvári m. kir. pénztgyigazgatóság egész területe, továbbá a kolozsvári, nagyváradi, besztzercei, tordai, marosvásárhelyi, székelyudvarhelyi, csikszeredai és eddigi a nagybányai m. királyi uradalmi ügyességhez utalt deési kir. tsvszékek területei; a nagyszebeni uradalmi ügyesség területehez ellenben a nagyszebeni magyar királyi pénztgyigazgatóság egész területe, továbbá a nagyszebeni, gyulafehérvári, dévai, erzsébetvárosi, brassói és kézdíavásárhelyi kir. törvényszékek területei fognak tartozni. A két uradalmi ügyességnél betöltendő két-két altgyézi állomásra (900—150 ft), négy hét alatt nyujtandó be a folyamodványok a kolozsvári m. kir. jószágigazgatóságnál.

— **Nyilt számadás** Lewinszky József bécsi színművész számára készült tődvőzlő iratra az eredeti aláírás iv szerént, közadakozás után begyűlt 37 forint. A kezemnél levő 5 darab fizetett számla szerént ugyan e ezéla fedeztem 43 ft. 30 kr költséget. Kolozsvárt 1880 évi márczius hó 19. Mátra i B.

— **A „tud. egyetemi-kör”** f. hó 21-én (Vasárnap) d. e. 11 óraker nyilvános önképzőköri gyűlést tart, melyre a „Kör” tagjai s az érdeklődő közönség tisztelettel meghívattak. Tárgyak: I. Olasz Gyula észrevételei Gűllner Károly bírálatára. II. A magyar nép gyógytudománya. Pataki Jenő orvostan-hallgatótól. Kolozsvár, 1880. márcz. 18-án. Olasz Gyula e. elnök Csernátoni Gyula titkár.

— **Meghívó.** A kolozsvári orvos-természettudományi társulat orvosi szakosztálya f. hó 19-én pénteken d. n. 5 óraker szakülést tart. Tárgyai: Géber Ede, Betegbemutatás (Ritkább gégettkrészeti eset.) 2. Góth Manó: Betegbemutatás (Uterus polyp kiirtás esete.) 3. Osikovszky József: A borostyánkősav tük leválasztás mondia a fibrin pankrens emésztési terményekből. 4. Hűgyes Endre: Apró közlemények az általános körésgyógyszertani intézetből. Ülészely: egyetemi épület, élettani intézet.

— **Megállott a föld a napkörűli útjában** s tán tűnődik a jó öreg, hogy megérdemljük-e, hogy hozzön ránk tavaszt; s néha-némég arra a bűnös gondolatra is jön, hogy megforduljon pályáján és átéltesen velünk még egy telet. Ilyen gondolatokra is juthat az ember, mi-

dőn így szeszélyeskedik s lűnk az idő: ma mosolygó areczsal tekint reánk, s engedő remélűnk a tavaszt, holnap úgy végig mér hideg tekintetével, hogy csak amugy reszkettűnk belé. Tegnappelőtt még szép tavaszi nap volt, ma már új-ból a tél közepén vagyunk, s ha nem tudnók örök törvénynek azt, hogy tél után tavasz következik: kétségbeesnénk, hogy a nagy kabattól többé meg nem menekülűnk.

— **Neerolog.** Özvegy Kun Ferenczné született László Karolina folyó hó 17-én délután háromnegyed 2 óraker, életének 62-ik, özvegységének 13-ik évében, pár napig tartó szenvedés után meghalt.

Hazai hírek.

— **A trónörökös és menyasszonya** egy brüsseli fényképsz műtermében már kétszer levették magokat. Az első levétel alkalmával az ifjú pár délelőtt féltizenegytől egész tizenkét óraig a műteremben töltötte az időt, ezalatt külfölte állásokban vették le magukat: amint egymás mellett állnak, kéz-kézben, majd tükve, s úgy is, hogy a hercegnő tük, Rudolf pedig mellette áll, kezét egy asztalon pihentette. A trónörökös egyuttal gyalogezredesi ruhát viselt, a menyasszony pedig fehér atlasz-öltözetet, melien, rózsavál. Az asztalon díszes bouquet pihen. — Másodizben a mátká pár ismét másfél órat töltött e foglalkozással, akkor már délután. A trónörökös polgár-öltönyben vettette le magát, esokorral gomolyukában, a menyasszony hosszú sieppes tunettben, tük-öltözetben, otthonkában stb. A trónörökös egész esomó képpel ellátta magát.

— **A brassói ügyvédi kamara** részéről ezennel köziműre tetetik, miszerint Kovács Károly ügyvédi irodáját Dálnokról — ezen kamara területén belül — Kovásznára tette át.

— **Száz év előtti színlap.** A vidéki színiagzatok ma is szeretik a ezitra ezimeket. De olyan, mint száz év előtt volt szokásban, mai nap már ritka. Hangzott pedig következőleg: „Anno 1780. Szeredán Januarius havának die 21-én. A nemzeti színiárszó társulat által a helybeli Magistratus engedélyével előadatik: Szűz Kartigam kisasszony, vagy a sarkon, markon kézen, labon torgó Kúinai rézkakas, vagy a honhaza feletti fájdalmában megörűt repülő esiz madia szőnyű szenvedésének tengerdagálya, vagy az elátkozott hazinyul Slairokban. Viggai elegy érzékeny vitézi játék 5 actusban, 12 tablcaux.” — A zarszó meg így hangzott: „Nemes lelki maceenásaink! Ezen theatralis trupp előtt mélyen tudva vagyom, miként nemes sz. városának nagyérdemű publicuma egyike a legliteratúsabbnak, ugyanazért Szép literaturai esemetűnk ezen legkitűnőbbikével akartuk magunkat kegyes grátijába ajánlani. Nemes Halady Ubul, theatrista Igazgató!”

— **Szerencsétlenség.** Hétfőn délután, a nagyváradi lóvásárban egy. falusi embert egy szilaj ló úgy vakszemen rugott, hogy az illető ott nyomban halva rogyott össze. A ló még többször rugott a holttest felé s annak mellett egészen összeroncsolta.

— **Kitanult család.** V. D. baranyamegyei hajóslegény nem mindennapi módot választott jövedelmei szaporítására. A nap külfölte óraiban be-beállított valakikhez s elmondta, hogy a hajón valami küldeménye érkezett. A felek közül egyik-másik hitt ámitásának, sőt megörűlve a váratlan küldeménynek, azonnal pénzt is adott neki, hogy az érkezett sonkát, malacot gyűmölösöt s egyéb tárgyakat váltsa ki és hozza el. A többi közt Edelsheim-Gyulainál is bekopogtatott egyszer. Azt monda, hogy a főparancsnok részére 2 óz érkezett s 3 frtért elhozza a hajóról. A báró azonban élt a gyanupőrről, rendőrt hívatott s bekísértette a csalót. Ez azonban az tőton megszökött a rend tükve őretől. De hát a korszó addig jár a kűthoz, a mig eltűrik. Egy nap igazán elcsúlt a fűrfangos hajóslegény s most hívűsre került.

Vegyes hírek.

— **A hires római colosseumot** Titus császár Krisztus tük 80-ban, márcz. 14-én, szentelte fel s így 1800-ik évfördűlője volt, mely alkalommal az óriási épületnek még ma is igen tekintélyes romjait villanyvilágítással világították ki.

— **Boszniából Jeruzsálembe.** A Fűggetlen Hírlap értesülése szerint több sportmann, elikön S. I. gróf, Boszniát akarják a nyár folyamán kereszttűl lovagolni és vadászni. Utközben vadászati és ethnografiai vizsgálatokat fognak tenni. A karavánban részt vesz Erdélyi Gyula hírlapíró is, ki a naplót vezeti. Ha a lovak az útát kiállják, a társaság egészen Jeruzsálemig lovagol. Népismeí tárgyakat is fognak gyűjtteni a more patrio utazás közben, A magyar lötenyésztésnek szép nevet fog szerezni ez az expedició.

— **Egy fiatal ember** gyakran látogat meg egy fiatal özvegy menyecsét. „Látja édes barátom, az nagyon szép öntől, hogy özvegy-ségem óta ön minden nap meglátogat engemet.” — „Oh asszonyom, az onnan van, hogy szeretem az estéket kellemesen eltölteni.” — „S ön kellemesen tölti ön nálam esteit?” — „Kételedhetik nagysád szavaim igazságában?” — „De... hát... izé... hogy is mondjam csak? ha ön oly nagyon jól találja magát velem, miért

nem vesz engem feleségül?” — Ah tehát akkor aztán hol tölténém el olyan jól az estéket?”

— **Eredeti fogadás.** Olivier dominikanus barát a minap a párisi Trinité templom szószeréről 50.000 frankra fogadást ajánlott, hogy a jelenlegi kormányforma nem tarthatja magát még tíz évig. Miután a közönség hallgatott, a szónok győzelmesen kiáltott föl: Lám, senki se mer fogadni s ezzel folytatta philippikáit a köztársaság ellen. — A „XIX. Siécle”-ba most Francisuge Garéy fűlszólitja a köztársaságiakat, hozzák össze aláírás útján azt az 50.000 frankot s fogják szaván a barátot, ki róluk a szószeről mint holmi „csöcselék”-ről beszélt. Mindenestre jó eszelekedet volna — ugymond — ha a tiszteletes urtól valami jótékony ezéla. 50.000 frankot ki lehetne préselni.

CSARNOK.

Apróságok.

A elichy-i kárvallott.

A elichy-i catastropha utáni napon, a bal eset színhelyén a wagganok összezúztatása körül, esoda által megmenekült ősz ember jelenik meg.

— Mit kíván ön? Kérdé tőle egy hivatalnok, ki a romok összezúzódesével s az út kifizittatásával volt megbízva.

— Uram, én is az áldozatok közül való vagyok.

— Mit vesztett ön, szegény öregem? néjét? gyermekét? vagy valamely rokonát?

— Nem uram, esernyőmet vesztettem el.

A hivatalnok keresgélő kezd a romhalmok között, s végre isten tudja minő véletlen által épségben maradt esernyőt von elő.

— Im itt van! szölt az öreghez, s azután vállára tükve így szölt mosolygva:

— Ah! ön valóban szerencsés ember, hogy ily módon menekült meg és kár nélkül!

— Ön ezt jó szerencsének nevezi! felelt az öreg ember, nézze csak, két halsontját törtek össze új esernyőmnek.

*

Érdekes bizonyíték.

Landrecies ostrománál 1655-ben de la Feuillade úr nehézsébet kapott fején, egy golyó fűródott koponyájába.

A sebészek kinyilatkoztatták, hogy a seb igen veszélyes, mivel az agy is látható.

— Nős uram, szöalt föl de Feuillade, kérem tegyék meg nekem azon szivességet s vegyenek ki szépen belőle egy keveset s akár élek, akár meghalok, küldjék el azt bizonyítékul. Marazén bibornoknak, ki mindig azt szokta mondani rólam, hogy tükres fejű vagyok, s nincs egy csepp agyvelőm is.

*

Helyes érv.

Egy gazdag urat megszölt egyszer valaki s így szölk hozzá:

— Kérem uram, kölcsönözzön nekem husz frankot.

— De uram, hisz nem is ismerem önt, felel a másik.

— Épen azért fordulok önhöz, mert a kik ismernek nem akarnak többé semmit se kölcsönözni.

*

Megfelelt neki.

Adrets báró, kapitány a hugenottáknál s kegyetlenésgéről híres, elfoglalván Montbrison várát a katholikusoktól, mulatságból tanúja akart lenni azon — mint monda — mulatságos jelenetnek, midőn a várőrség katonáit egyenként letaszítják a várőről a mélységbe. Felvezették őket, egy a torony alatti sima tere, s a melyiknek nem volt bátorsága jó szántából leugrani, irgalom nélkül letaszították a magasból.

Egyetlen katonát menekült meg a haláltól. Ez ember két ízben indult neki, a tér legutolsó végétől szaladva a leugrási pontig, de mindig hirtelen megállt a mélység megpillantásakor. Adrets báró, ekkor kemény hangon reaförmedt, mondván: „hogy elég volt már kütizben szemével megmérni a mélység torkát.”

— Nos, én megengedem önnek, hogy négy ízben kísértse azt meg, felelt merészen a halálra ítelt katonára. A felelet annyira megtetszett Adresntek, hogy a legénynek megkegyelmezett.

*

A szerény író és haragos atya.

Fontenelle oda kölcsönöz néha tollát tekintélyes egyéneknek, de soha sem dísekedt ezzel, sőt igen titoktartó volt az ilyenü szolgálatoikat illetőleg. Egy ízben egy fiatal jogtudós számára készített beszédet, kinek atyja nagyon jó ismerőse volt, s kihez időnként el-elment ebédre. A fiu, tökéletes biztos levén Fontenelle kiméletessége felől, magát nevezte meg a mű írójának, s atyjának átadott róla egy másolatot. Egy napon, de jóval később az említett beszéd írása után, Fontenelle a fiu atyjánál étkezvén, ez így szölk hozzá:

— Meg kell hogy mutassam önnek fiam egy igen ügyes beszédét; azt hiszem tetszeni fog önnek.

Fontenelle tökéletesen elfeledte volt, hogy ama beszédet ő készítette volt azon úr számára,

de az első sorok olvasásánál azonnal ráismert s szerénység érzettől megkapva, csakugyan lanyhán dícsérte a magasaltat művet. Ez annyira sértette az atya gyöngéd érzését vagy hűségát, hogy a mű olvasását be sem hagyta fejezni barátjának.

— Látom, ugymond, a boszus atya, hogy e beszéd nem nyerte meg az ön tetszését: Nagyon könnyed, természetes irálya van, nem túlszabatos, meg lehet, de valódi zamat és bensőség, szóval egy világi irálya ömlik el rajta. De önöknek uram, az akademia hőseinek, mind csak a merev nyelvtani szabályok, s haszontalan szövirágok keltenek!

*

Emberé vagy isten.

Saint-Pierre abbé előtt egy ízben ismételték azon ismeretes szölsőformát, melyet a hízélgés és szölgai alázat gyakran alkalmas a trónra érdemetlen fejedelmekre is: „A királyok a föld istenei.”

— Nem tudtam, szölt a szelleműs abbé, ha Nero, Caligula, Domitran s a hozzá hasonló istenek voltak-e, de hogy nem voltak emberek, azt tudom.

HETI VÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1880. márcz. 18. —

Rég nem volt ilyen népes heti vásárunk. Különösen nagy volt a behozatal a gabonameűekben.

Az árak esekkenése alig észrevehető, csökély; a szépet és jót azonban az eddigieknél magosabb árakon is vették. Vidéki gazdáinkra nézve, kik — valjuk meg az igazat — még nem mindnyájan jártasok a gabonameűek 100 kiló, azaz métermázsa szerinti eladásában, de sőt azok is nagy számmal vannak, kik még most is a régi vékáról beszélnek, mondom az ilyenek részére könnyebb tájékozástül, czélszerűnek találtam az árakat nem csak súly, hanem fűrmérték szerint is följegyezni. Így métermázsa szerint:

Tiszta búza (egy hectoliter súlya 74—78 kiló) 12 ft 66 kr, 13 ft 24 kr. Rozs (s. 68—70 k.) 9 ft 50 kr, 10 ft 43 kr. Kukuriceza (s. 76—78 k.) 7 ft, 7 ft 20 kr. Zab (s. 41 k.) 8 ft 50 kr.

Hectoliter szerint:

Tiszta buza 9 ft 50 kr, 10 ft 20 kr. Rozs 6 ft 50 kr, 7 ft. Kukuriceza 5 ft 25 kr, zab 3 ft 50 kr.

Ki korán kelt, olesó tojást lelt 6 drbot 10 kron; a ki későn jűtt, meg kellett hogy elégedjék 11-el 20 krért. Egy pár liba 2 ft 40 kr. Egy pár szép kappan 1 ft 60 kr. Egy pár kövér tyúk 1 ft, 1 ft 20 kr.

A fűpiazcon sok és olesó volt a fa. Egy szekér fa 2 ft 80 kr, 3 frtig. Egy szekér széna 5—6 ft. Szalma 2 ft 50 kr.

A hús, zsir, vetemény, hagyma, liszt, kenyér stb. egyzöval, a mi élelmi czikk, még mindig drága.

Kiló szerint:

Marhahús 46 kr, sertéshús 48 kr, szalonna 60 kr, zsir 70 kr, konyhaliszt 21 kr, vetemény 25 kr. Vereshagyma 25 kr. Fokhagyma 45 krajczár. Káposzta 20 kr. Kenyér 14—20 kr. stb.

A sertés-piaczról alig van mit írni. Volt kövér 1, mond egy db, eladatott 67 frton. Sovány 19—28 frt., malacz 5—13 frt. Eladatott összesen 65 db.

A barom-vásárról.

Eladatott összesen 228 drb. Borjus tehén 13 drb. párja 170—195 ft. Tehén 65 drb. párja 130—180 ft. Ökör 12 drd. párja 190—210 ft. 2 éves tulok 10 drb. párja 90—120 ft. 1 éves ökörborjú 20 drb, 45—80 ft. 2 éves tinó 47 drb. párja 56—70 ft, 1 éves tinőborjú 48 drb. párja 42—55 ft.

As egész hativásár tartama alatt folytonosan szép, derűlt idő volt. Gazdáink a gabona termésre nézve jó reménységgel vannak.

Hallottuk egy pár gazdtól, hogy a métegy a juhokban itt—ott nagy pusztitást tesz, azonban e hírt csak fenntartással közöljűk

IDEGENEK KOLozsvÁRTT.

— Márczius 18. —

Nemzeti szálloda.

Künle József orsz. képviselő Budapestről. Gr. Bethlen Odűn Budapestről. Mihalovis M. kir. hadnagy N.-Szebenből. Lázár Árpád bírtokos Sárnásról. Bodó Sándor, Torma Istváné Deésről. Szabó János gr. cath. pűspök Sz.-Ujvárról. Neuschlos és neje Gerendről. Maier Károly utazó Bécsből.

Nemzeti színház.

Bérlet 152-ik szám. Kolozsvártt, péntek 1880. márcz. 19.

ÉN.

Vigjáték 3 felv. Deslandes után Sz. K. Rendező Bokodi.

Kezdeté 7 óraker. Vége 10-ker.

Felölés szerkesztő és kiadó-tulajdonos: BÉKÉSY KÁROLY.

M. k. államvasutak MENETTERVE, keleti vonal.

Érvényes 1879. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—brassói irány.										Brassó—nagyvárad irány.									
Allomások					Személy-vonat 2. sz.		Vegyes-vonat 12. sz.			Allomások					Személy-vonat 1. sz.		Vegyes-vonat 11. sz.		
					óra perc		óra perc								óra perc		óra perc		
					II. oszt.		III. oszt.								II. oszt.		III. oszt.		
					frt. kr.		frt. kr.								frt. kr.		frt. kr.		
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	4	50	5	20	6	02	4	30	Brassó (Vendéglő)	Elind.	4	10	10	10	13	04	9	32
Rév	"	6	14	7	38	4	17	2	97	Földvár	"	4	49	11	07	12	17	8	70
Csucsá (Vendéglő)	"	7	16	9	12	2	83	2	02	Apáca	"	5	20	11	54	11	95	8	29
Bánffy-Hunyad	"	7	53	10	08	1	96	1	40	Agostonfalva	"	5	48	12	40	11	08	7	91
Egeres	"	8	38	10	59	1	11	—	79	Homoród-Kőhalom	"	6	38	1	50	10	10	7	21
Kolozsvár (Vendéglő)	"	9	28	11	59	—	—	—	—	Erked	"	7	38	3	24	9	03	6	45
Kolozsvár	Elind.	9	44	12	23	—	—	—	—	Héjasfalva	"	8	12	4	17	8	41	6	00
Apahida	"	10	06	12	52	—	53	—	37	Szegesvár (Vendéglő)	Erkez.	8	29	4	41	8	01	5	73
Gyéres	"	11	34	2	55	2	04	1	46	Szegesvár	Elind.	8	39	5	01	—	—	—	—
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	12	08	3	35	—	—	—	—	Erzsébetváros	"	9	18	6	07	7	16	5	10
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	12	18	4	03	2	72	1	94	Medgyes	"	9	53	7	06	6	44	4	61
Maros-Ujvár	"	12	26	4	14	2	99	2	14	Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erkez.	10	11	7	31	6	05	4	32
Felvincz	"	12	33	4	24	2	96	2	14	Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	27	7	54	—	—	—	—
Nagy-Enyed	"	12	57	5	06	3	50	2	50	Mikeszása	"	10	46	8	20	5	66	4	04
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	1	17	5	37	—	—	—	—	Hosszu-Aszó	"	11	02	8	41	5	66	4	04
Tövis (Vendéglő)	Elind.	1	45	6	12	4	05	2	90	Balázsfalva	"	11	22	9	12	4	95	3	53
Karácsonfalva	"	2	13	6	52	4	69	3	35	Karácsonfalva	"	11	37	9	31	4	69	3	35
Balázsfalva	"	2	28	7	27	4	95	3	53	Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	12	03	10	10	4	05	2	90
Hosszu-Aszó	"	2	45	7	50	5	66	4	04	Tövis (Vendéglő)	Elind.	12	33	10	35	—	—	—	—
Mikeszása	"	3	01	8	15	5	66	4	04	Nagy-Enyed	"	12	55	11	17	3	50	2	50
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erkez.	3	19	8	39	—	—	—	—	Felvincz	"	1	17	11	49	2	99	2	14
Kapus (Vendéglő)	Elind.	3	29	9	16	6	05	4	32	Maros-Ujvár	"	1	24	11	49	2	99	2	14
Medgyes	"	3	49	9	51	6	44	4	61	Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	1	31	12	09	2	72	1	94
Erzsébetváros	"	4	22	10	47	7	16	5	10	Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	1	41	12	31	—	—	—	—
Szegesvár (Vendéglő)	Erkez.	5	00	11	42	—	—	—	—	Gyéres	"	5	17	1	21	2	04	1	56
Szegesvár	Elind.	5	10	11	57	8	01	5	73	Apahida	"	3	44	3	20	—	53	—	37
Héjasfalva	"	5	28	12	27	8	41	6	00	Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	4	05	3	48	—	—	—	—
Erked	"	6	06	1	15	9	03	6	45	Kolozsvár	Elind.	4	20	4	08	—	—	—	—
Homoród-Kőhalom	"	7	07	2	40	10	10	7	22	Egeres	"	5	12	5	22	1	11	—	79
Agostonfalva	"	7	56	3	45	11	08	7	01	Bánffy-Hunyad	"	5	58	6	23	2	96	1	40
Apáca	"	8	29	4	25	12	95	8	29	Csucsá	"	6	30	7	27	4	83	2	02
Földvár	"	9	01	5	07	12	17	8	70	Rév	"	7	39	9	05	6	17	2	97
Brassó	Erkez.	9	40	6	00	13	03	9	32	Nagyvárad (Vendéglő)	Erkez.	9	00	11	00	6	02	4	30

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.						Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.						Kocsárd—Maros-Vásárhelyi szárnyvonal.															
Állomások		Vegy. von. 312. sz.		Állomások		Vegy. von. 311 sz.		Árak II. o. III o.		Állomások		Szem. von. 202 sz.		Vegy. v. 212. sz.		Árak II. o. III o.		Állomások		Vegy. von. 112. sz.		Árak II. o. III o.					
		Minden nap				Minden nap						Minden nap		Minden nap													
		óra	perc			óra	perc					óra	perc	óra	perc					óra	perc			óra	perc		
Kapus (Ven.) Ind.		10	40	N-Szeben (Ven.) Ind.		6	40	7 83	5 59	Tövis (Ven.) Ind.		1	37	10 48	Gy.fehérv. (V.) Ind.		11	41	4 40	4 80	3 42	Kocsárd (Ven.) Ind.		00	8 40	5 07	2 35
N-Szeben (Ven.) Ér.		12	3	Kapus (Ven.) Ér.		8	30	6 05	4 32	Gy-Fehérv. (V.) Ér.		2	09	11 30	Tövis (Vend.) Ér.		12	13	5 52	4 05	2 90	M-Vásárhely Ind.		00	8 40	1 08	2 49
																						Csapó-Radnóth „		3	05	10 02	1 08
																						Maros-Ludas „		3	58	10 55	3 40
																						M-Vásárhelyi Ér.		5	08	11 50	2 72

JEGYZET: A vastagabb számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik. — Az árak Kolozsvártól vannak számítva.

H i r d e t é s e k.

Sz. 136, 137, 138. — 1880.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési ministeriumnak folyó évi mártius hava 10-én 3452, 3454 és 3455. számok alatt kiadott magas rendelkezéssel:

1. A kolozsvár-brassói állam-út 5¹⁻²/₈-ad mértföldnyi szakaszán az 57. számú fahíd kijavítása 346 frt 42 kr.
2. Ugyanazon állam-út 6¹⁻²/₈-ad mértföldnyi szakaszán a 71. áteresztől újabb építése 461 frt 53 kr.
3. Ugyanazon állam-út 6¹⁻²/₈-ad mértföldnyi szakaszán a 77. számú fahíd kijavítása 451 frt 38 kr.

Összegekre erejéig engedélyeztetvén, ezen munkák fogantatásának biztosítása céljából 1880-ik évi április hava 5-ik napjának délelőtti 10 órájára a torda-aranyosmegyei kir. építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny-tárgyalások hirdetettek.

A versenyzőknél óhajtok felhívni, hogy a fentebbi munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó, — mindegyik műtárgyra nézve külön-külön kiállítandó s a borítékon megnevezendő, — az engedélyezett költségvetés után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bányapénzzel ellátott és 50 kros bélyeggel bélyegzett zárt ajánlataikat a kitűzött nap reggeli 10 órájáig a nevezett hivatalhoz anélkül, hogy az ígérkezzenek beadni, mert a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szobán forgó munkákra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a nevezett m. kir. állam-építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban napoként megtekinthetők.

Kelt Torda, 1880. mártius 15-én.
(120) 1—3 A torda-aranyosmegyei kir. építészeti hivataltól.

Figyelmet !!!

Van szerencsém a n. é. közönséggel u. m. a n. érd. egyetemi ifjúsággal tudatni, hogy az útlemben lévő árúezikkeknek nagy ár leszállítás történt.

	frt. kr.		frt. kr.
1 posztó gyermek kalap	1.10	1 gyermek fedelesek székér	8.—
1 férfi posztó kalap	1.60	12 inggomb, fekete	5
1 férfi kemény kalap 2.50-tól 3 f.		8 matring király gyapott	1.35
1 pár gyermek fűl cipő	80	8 matring potendörli gyapott	70
1 pár gyermek fűl cipő	1.40	12 karika gépezerna	65
1 pár gyermek ezüges cipő	1.30	12 karika finom ezerna	85
1 pár férfi bőr ezüges cipő	3.30	1 napraforgó szappan	40
1 pár női ezüges bőr cipő	2.80	1 eszéki szappan	65
1 pár női ezüges brünel cipő	3.30	1 eszéki kenőcs	40
1 pár férfi bőr cipő	4.—	50 árkus levdapapír	30
1 pár glassé férfi kesztyű	95	50 levél boríték	15
1 pár női glassé 3 gombu	1.—	25 varó tű	4
1 drb esőernyő	95	25 varó tű arany foku	8
1 drb szőr esőernyő rugóval	1.60	12 tyukszem gyűrű	20
1 drb selyem esőernyő rugóval 4.—		20 matring varó ezerna	10
1 drb színes oxford ing	70	12 réz író penna	5
1 drd sima finom ing	1.40	12 penna tartó	5
1 drb finom labraváló	90		

Mindezeket kívül gondolható galantia, nímhergi és rövid árúezikkek nagy választékban kaphatók.

Kohn Lajos.

Főterén Br. Jósika ház alatt.

(117) 1—52

537 szám.

Faeladási hirdetés.

A fogarasi magy. kir. ménesuradalomhoz tartozó, a keleti államvasút Homoród-Kőhalom állomásától 2 óra távolságban fekvő Kománia és Venice községek határain elterülő erdőben 15—20000 szál, 50—100 cmeter vastag s főleg dongafának alkalmas cseréfa tövön az erdőn, zárt írásbeli ajánlatok útján elfog adadni.

A nevezett erdők lejtős és könnyen hozzá férhető hegyoldalakon fekszenek s az ugyan azon völgyben fekvő vasútállomással országút által vannak összekötve.

Azon esetben, ha vállalkozó hosszabb s nagyobb területű faültetbe bocsátkozni hajlandó lenne, a fent kitett famennyiségen kívül még tetemes számú törzsfa bocsátatnák rendelkezésére; kik tehát a helyszínen tett körültekintés után, a fentjelölt famennyiségnél többet kívánnának átvenni, azok elsőbbséggel fognak bírní.

Az árverési és szerződési feltételek f. hó 20-ától kezdve, úgy az alóli igazgatóságnál, mint pedig a nagyméltóságú földművelés- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium lótenyésztési osztályánál betekintheők.

A kellő bélyeggel és a felajált összeg 10 százalékaival, avagy a bányapénz letétét igazoló pénztári nyugtával ellátott írásbeli ajánlatok legkésőbb 1880-ik év április hó 20-áig déli 12 óráig ezen igazgatósághoz benyújtandók.

A zárt ajánlatokban határozottan kinyilatkoztatandó, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s azok alapján teszi ajánlatát.

Fogaras, 1880. márczius hó 10-én.
(118) 1—3 A magy. kir. ménesuradalom igazgatósága.

BRUST KRANKHEITEN
(14) **UNTERPHOSPHORIGSAURER KALK-SYRUP**
VON GRIMAULT & Co APOTHEKER IN PARIS

Siropp d' Hipophosphite de Grimault & Cie Pharmaciens à Paris, Mellbetegségek ellen

ULVILSAVAS MÉS-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészek. E kellemes szer 12 év óta közkezdveltség és népszerű makacs köhögés, nátház, hökhurut s más mellbajok ellen, különösen keletkező tüdőgyulladás ellen nyújt e szörp rendkívüli eredményeket. Befolyása alatt csökken a káros köhögés, az éjjeli izzadás megszűnik s a beteg bámulatos gyorsan nyeri vissza a jó érzését. Hogy valódi szert lehessen kapni, figyelni kell a „Grimault és társa” felíratra.

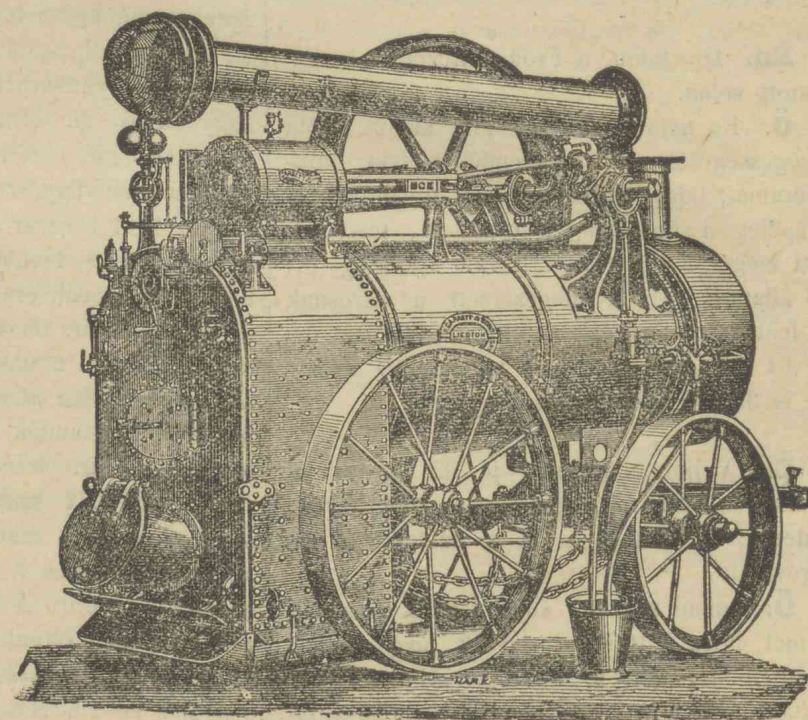
Főraktár Bécsben: Nagyban szállításra Raabe Brunónál, Bäckerstrasse 1. Röder Fülöpénél, Wienstrasse 15. — Főraktár: Magyarországra nézve Török József gyógyszerésznél Budapesten. — Kolozsvárt Wolf J. és dr. Hintz Gy. gyógyszerész uraknál és Gergely Ferencz fűszerkereskedésében.

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

(95)

3—5

GARRETT R. és FIAI

két arany eremmel

és más díjakkal lettek kitüntetve.

Főgynök **KOTZÓ PÁL** gépész mérnök

Budapest, üllői út 18. szám alatt,

ajánlja
Sorvetőgépeit, melyek világírűek, Magyarország viszonyainak megfelelően átalakítva, leszállított árakon;
Gőzmozgonyait, fa és szén, valamint szalmafütéshez, kétszer oly nagy munkaképességgel, mint a névleges lőerőszám, kevés tüzelő-anyag-fogyasztással által tünnek ki;
Cséplőgépeit, ugyan átalakítva, nagyobbított rosta-felülettel, nagy munkaképességgel, tiszta cséplésre;
Rostát, minden gabonaféle-tisztításához, valamint
Üszögrostát;
továbbá:
Arató és kaszáló gépeit,
Járgányait és járgányoslopóit, angol vagy amerikai rendszerben, tisztító készülékkel vagy a nélkül, aliók vagy szállíthatók;
Szénagyújtót, angol és amerikai rendszerben;
Különféle rostát;
Takarmány-készítő gépeit.
Malmait stb.
Képes arjegyzékek ingyen és bérmentve.

1878-ban száz éves fennállása ünnepélyét ülte,

</